

ข้อมูลชุมชนสองแคว 1

เทศบาลเมืองแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

1. ที่ตั้งอาณาเขต

ทิศเหนือ ติดกับพื้นที่หมู่ 10 อบต.แม่ปะ
 ทิศใต้ ติดทางหลวงตาก-แม่สอด
 ทิศตะวันออก ติดกับชุมชนตาลเดี่ยว
 ทิศตะวันตก ติดกับชุมชนสองแคว 2

2. ครัวเรือนประชากร

จำนวนครัวเรือนที่มีบ้านเลขที่ 230 ครัวเรือน จำนวนประชากร 809 คน แยกเป็นชาย 389 คน หญิง 420 คน แยกเป็นผู้ป่วยติดเตียง จำนวน 4 คน ผู้พิการ 10 ผู้สูงอายุ 91 คน มีผลกระทบเวลาน้ำท่วม จำนวน 2 คน

แผนที่มาตราส่วน 1:1000 แสดงที่ตั้งอาณาเขตชุมชน

3. กายภาพพื้นที่

เป็นพื้นที่ทำนาลำห้วยแม่สอด ลำห้วยผ่านด้านทิศใต้ไปทิศตะวันตกก่อนออกไปสู่ชุมชนสองแคว 2 สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ลุ่มต่ำในเขตชุมชนมีลำเหมืองสาธารณะหลายสาย ทั้งที่ยังใช้เป็นทางระบายน้ำได้ และที่มีเฉพาะร่องรอยแต่ในปัจจุบันถูกเปลี่ยนแปลงไปโดยการจัดรูปที่ดินใหม่ มีทั้งการถมที่สูงเกินแนวถนน การถมที่ทับตลิ่งลำเหมือง และการถมที่ปิดทับลำเหมืองทำให้ระบบระบายน้ำของชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไป

สภาพลำห้วยแม่ห้วยแม่สอดในเขตชุมชนมีความรกร้าง มีวัชพืชน้ำจำพวกผักตบชวา หญ้า ขยะ กิ่งไม้ สะวะและดินเลนขึ้นเต็มลำห้วยเกือบทั้งพื้นที่ ยกเว้นบริเวณหลังศาลเจ้าแม่กวนอิมที่มีความสะอาด มีการล่อวัชพืชน้ำและกันเขตอุทยานห้ามจับสัตว์น้ำรวมทั้งมีเจ้าหน้าที่ศาลเป็นผู้ดูแลพื้นที่อีกด้วย นอกจากนี้ลำเหมืองสาธารณะบางช่วงถูกสร้างเป็นบล็อกคัลเวิร์สแบบปิดทำให้เมื่อถูกอุดตันแก้ไขได้ยาก เกิดน้ำท่วมอีกด้วย

ระบบน้ำชุมชนสองแคว 1

น้ำที่ไหลเข้าชุมชนสองแควหนึ่งทางหลักมี 3 ทาง คือ

1. น้ำจากลำห้วยแม่สอด รับน้ำจากต้นน้ำก่อนระบายน้ำต่อไปชุมชนสองแคว 2 สถานภาพลำห้วยแม่สอดของชุมชนเป็นทางระบายน้ำออก ขณะเดียวกันสภาพลำห้วยในเขตชุมชนเกือบทั้งเส้นมีสภาพรกเรือมีวัชพืชน้ำ จำพวกผักตบชวา หญ้า เศษไม้ กิ่งไม้ ขยะ และดินเลน โดยเฉพาะบริเวณเชิงสะพานวัดดอนแก้ว ลำห้วยจึงไม่เอื้อต่อการระบายน้ำออก

2. ลำเหมืองสาธารณะประโยชน์ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของชุมชน เป็นทางน้ำดั้งเดิมที่ถูกเปลี่ยนสภาพ มีทั้งการถมตลิ่งให้ริมฝั่งแคบลงและบางช่วงมีการถมทับลำเหมืองทำให้น้ำไม่สามารถระบายได้แล้วเอ่อท่วมชุมชน
3. ลำเหมืองสาธารณะประโยชน์ที่มาจากชุมชนตาลเตี้ยด้านทิศตะวันออกของชุมชน ช่วงต้นลำเหมืองบริเวณศาลเจ้าแม่กวนอิมมีลักษณะสะอาด มีการจัดการวัชพืชน้ำและขยะเป็นอย่างดี โดยเจ้าหน้าที่ศาลเจ้า แต่ช่วงกลางต่อไปจากศาลเจ้าแม่กวนอิมมีวัชพืชปกคลุมหนาแน่นไปจนถึงบล็อกคัลเวอร์ส แล้วมีการเบี่ยงทางน้ำเพื่อให้ไหลเข้าบล็อกคัลเวอร์สแบบปิดที่สร้างขึ้นบนลำเหมือง ผลที่เกิดขึ้นคือกระแสน้ำไม่เบี่ยงตามเส้นทางใหม่ แต่กลับไหลพาตเข้าท่วมบ้านเรือนในเขตนั้น

จากสภาวะการดังกล่าว ปัญหาระบบน้ำของชุมชนสองแคว 1 จึงเป็นปัญหาทางระบายน้ำเดิมถูกปิดกั้น ถูกเปลี่ยนทิศทางโดยการถมที่ทับแนวตลิ่งและถมที่ปิดทับลำเหมืองสาธารณะรวมทั้งสภาพลำเหมืองและลำห้วยต้นเขินมีวัชพืชและขยะปกคลุมหนาแน่น จนน้ำไม่สามารถไหลได้อย่างเป็นปกติแล้วหนุนขึ้นท่วมพื้นที่ชุมชนในที่สุด

4. พื้นที่ถูกน้ำท่วมชุมชนสองแคว 1

จากแผนที่จะพบว่าพื้นที่ถูกน้ำท่วมชุมชนสองแคว 1 มี 4 จุด แต่ละจุดล้วนถูกกีดขวางทางน้ำทั้งสิ้น ดังนี้
จุดที่ 1 สี่แยกหลังที่ทำการชุมชน เป็นที่ลุ่มต่ำและเป็นจุดรับน้ำจากลำเหมืองสาธารณะด้านทิศตะวันออกชุมชนและน้ำหลากที่ไหลตามถนนลงสู่ชุมชนแต่ไม่สามารถระบายต่อไปได้จึงท่วมพื้นที่นี้ ระดับความสูงของน้ำที่ท่วมจุดนี้สูงประมาณ 80 เซนติเมตร ระยะเวลาการท่วมสูงสุด 3 วัน มีครัวเรือนในเขตนี้ประมาณ 20 ครัวเรือน

จุดที่ 2 สี่แยกที่ทำการชุมชน เป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากจุดที่หนึ่ง พื้นที่ที่มีความลาดเอียงสูง บ้านเรือนอยู่ในที่ลุ่มต่ำ รวมทั้งลำเหมืองจุดนี้มีวัชพืชปกคลุมหนาแน่นน้ำไม่สามารถไหลออกได้และเกิดน้ำท่วม โดยระดับความสูงของน้ำประมาณ 120 เซนติเมตร ระยะเวลาการท่วมสูงสุด 3 วัน มีครัวเรือนในเขตนี้ ประมาณ 10 ครัวเรือน

จุดที่ 3 บล็อกคัลเวอร์สหลังศาลเจ้าแม่กวนอิม น้ำที่ท่วมจุดนี้เป็นน้ำที่ถูกเปลี่ยนทางไหลเพื่อบังคับให้ไหลเข้าบล็อกที่สร้างใหม่ เส้นทางน้ำถูกบังคับแล้วแต่ด้วยมวลน้ำและความแรงของน้ำที่มีมากทำให้น้ำไม่ไหลตามทางน้ำใหม่แต่กลับไหลพาตผ่านถนนเข้าท่วมบ้านเรือนฝั่งตรงข้าม ระดับความสูงของน้ำจุดนี้ประมาณ 80 เซนติเมตร ระยะเวลาการท่วม 2-3 วัน มีครัวเรือนถูกน้ำท่วมประมาณ 7 ครัวเรือน

จุดที่ 4 เป็นลำห้วยที่ต่อเนื่องจากจุดที่ 3 (ซอยไม่มีชื่อ) มวลน้ำที่ไหลออกมาจากจุดที่สามจะไหลมาท่วมจุดนี้ ระดับความสูงของน้ำประมาณ 100 เซนติเมตร ระยะเวลาการท่วม 2-3 วัน ครัวเรือนถูกน้ำท่วม ประมาณ 10 ครัวเรือน

อย่างไรก็ตามในพื้นที่อื่นๆของชุมชนก็ถูกน้ำท่วมเช่นกันแต่อยู่ในระดับที่สามารถจัดการตนเองได้ บางพื้นที่ถูกน้ำท่วมถนนแต่ยังสามารถสัญจรเข้าออกได้ จึงไม่ระบุเป็นพื้นที่เสี่ยงแต่อย่างใด

โดยรวมสภาวะน้ำท่วมสองแคว 1 เกิดจากการไหลของน้ำมาจากห้วยเล็กที่ผ่านมาจากชุมชนตาลเตี้ย และน้ำในลำห้วยแม่สอดที่มีระดับน้ำสูง

5. ศักยภาพชุมชน

ชุมชนสองแคว 1 มีศักยภาพดังนี้

- ก. มีกลุ่ม อสม.และกลุ่มสตรีที่มีความพร้อมในการรับมือน้ำท่วมอยู่แล้วระดับหนึ่งและมีการปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่องทุกเดือน
- ข. มีอาคารที่ทำการชุมชน ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำ สามารถใช้เป็นศูนย์อพยพได้
- ค. มีเครื่องครัวของชุมชนที่ใช้ประกอบอาหารเพื่อผู้ประสบภัยน้ำท่วมได้(แต่ยังไม่เพียงพอ)

6. ข้อเสนอต่อการจัดการภัยพิบัติของชุมชน

เนื่องจากปัญหาของชุมชนสองแคว 1เกิดจากระบบระบายมีปัญหาดังนั้นข้อเสนอของชุมชนจึงเน้นเพื่อสร้างระบบระบายน้ำที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการช่วยเหลือขณะประสบภัย ดังนี้

- 1) ทางระบายน้ำข้างที่ทำการชุมชนถูกถมที่ทับทางน้ำ น้ำไม่สามารถระบายเกิดน้ำท่วมในฤดูฝน เส้นทางนี้ยาวประมาณ 100 เมตร ชุมชนต้องการขุดลอกทางน้ำเดิมให้สามารถระบายได้(แต่ต้องศึกษาที่ดินรายรอบก่อนว่ามีผลกระทบกับใครบ้างอย่างไร)
- 2) ทางเข้าชุมชนติดถนนสายเอเชีย(ทางเข้าตลาดคลองถม)ไม่มีท่อระบายน้ำและถนนลุ่มต่ำ ทำให้น้ำระบายไม่ได้และท่วมขังพื้นที่เป็นเวลานาน ชุมชนเสนอให้ถมที่ริมถนนให้สูงขึ้นและวางท่อระบายน้ำตลอดซอย ความยาวประมาณ 150 เมตร(เคยนำเสนอปัญหาหลายครั้งแล้วแต่ยังไม่มีการจัดการ)
- 3) สร้างท่อระบายน้ำบริเวณข้างวัดดอนแก้วถึงลำห้วยแม่สอดบริเวณเชิงสะพาน ความยาวประมาณ 200 เมตร
- 4) เสนอวางท่อระบายน้ำจากหลังร้านตี๋มช้างลงไปถึงห้วยแม่สอด ความยาวประมาณ 300 เมตร
- 5) วางท่อระบายน้ำหน้าซอยกวกี่ ความยาวประมาณ 200 เมตร
- 6) ปรับปรุงร่องน้ำ ขุดลอกคูคลอง เพื่อให้น้ำไหลสะดวกมากขึ้น

7. กลุ่มเสียงของชุมชนสองแคว 1
กลุ่มเสียงประกอบด้วย ดังตารางต่อไปนี้